

COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 9.9.2011
COM(2011) 548 final

**RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

**Evaluare finală
a implementării programului comunitar multianual pentru un conținut digital european
mai accesibil, mai ușor de utilizat și de exploatat**

**RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

**Evaluare finală
a implementării programului comunitar multianual pentru un conținut digital european
mai accesibil, mai ușor de utilizat și de exploatat**

1. INTRODUCERE

Prezentul raport se referă la evaluarea finală a programului eContentplus (2005-2008), denumit în continuare „programul”¹.

Programul s-a derulat pe o perioadă de 4 ani cuprinsă între 1 ianuarie 2005 și 31 decembrie 2008, cu un buget de 149 milioane EUR, alocat în totalitate pentru proiecte, studii și chestiuni administrative (costuri legate de organizarea evaluării propunerilor și a examinării proiectelor).

Obiectivul programului era acela de a face conținutul digital din Europa mai accesibil, mai ușor de utilizat și de exploatat, facilitând crearea și difuzarea informațiilor, în domenii de interes general, la nivel comunitar.

Programul făcea parte din strategia Comisiei anunțată în „i2010 - O societate informațională europeană pentru creștere și ocuparea forței de muncă”. În încercarea sa de a facilita accesul la conținut, utilizarea și exploatarea acestuia și de a stimula îmbogățirea lui, programul eContentplus a abordat două din cele patru provocări majore aduse de convergența digitală pentru crearea unui spațiu informațional european unic, identificate de i2010, și anume „interoperabilitatea” și „conținutul bogat”. Mai precis, programul a contribuit la realizarea obiectivului 1 al i2010: un spațiu informațional european unic care oferă comunicații de bandă largă convenabile și sigure, conținut bogat și variat și servicii digitale.

Pentru atingerea obiectivului general al programului, au fost abordate următoarele linii de acțiune:

- (a) facilitarea la nivel comunitar a accesului la conținutul digital, a utilizării și a exploatării sale;
- (b) îmbunătățirea calității și stimularea celor mai bune practici referitoare la conținutul digital în relațiile dintre furnizorii și utilizatorii conținutului, precum și dintre sectoare;
- (c) consolidarea cooperării între partenerii din sectorul conținutului digital și creșterea gradului de informare a publicului.

---

¹ Decizia nr. 456/2005/CE a Parlamentului European și a Consiliului, JO L 79, 24.3.2005, p. 1.

Cu ajutorul acestor linii de acțiune, programul a identificat domeniile care prezentau un interes public și care nu ar fi fost dezvoltate sau ar fi fost dezvoltate mai lent dacă ar fi fost lăsate în seama pieței.

- **Informații geografice:** Obiectivul eContentplus este acela de a contribui la utilizarea mai largă a informațiilor geografice (adică a oricăror date care se referă direct la o anumită amplasare sau zonă geografică) de către organismele din sectorul public, de către companiile private, inclusiv întreprinderile mici și mijlocii, de către cetățeni, în conformitate cu Directiva ISP² privind reutilizarea informațiilor din sectorul public și cu Directiva INSPIRE³ care își propune să pună la dispoziția publicului informații geografice relevante, armonizate și de calitate în scopul formulării, implementării, monitorizării și evaluării procesului decizional comunitar. În acest context, programul a finanțat proiecte aplicând principiile INSPIRE extrem de importante în vederea obținerii unui grad sporit de reutilizare; aceste principii ar trebui să faciliteze identificarea datelor spațiale disponibile, evaluarea gradului lor de adecvare și determinarea condițiilor care se aplică utilizării acestora; ar trebui ca aceste date spațiale provenind din diverse surse să poată fi combinate în mod armonios și să facă obiectul schimburilor între numeroși utilizatori și aplicații.
- **Conținut educativ:** Conținutul digital educativ este conținutul care poate fi utilizat pentru învățarea în diferite contexte: în cadrul sistemului educativ oficial și al programelor de formare, în sistemul educativ general neoficial, în cadrul cursurilor de formare profesională, precum și în cazul autoînvățării. eContentplus își propune să stimuleze utilizarea eficientă, dincolo de frontiere, a unui conținut digital educativ solid din punct de vedere pedagogic și să completeze alte inițiative comunitare, precum Decizia nr. 1720/2006/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 noiembrie 2006 de stabilire a unui program de acțiune în domeniul învățării continue, printre ale cărei obiective se numără și acela de a oferi sprijin în vederea dezvoltării conținutului, serviciilor, pedagogiei și practicilor inovatoare bazate pe TIC în domeniul învățării continue.
- **Biblioteci digitale cu conținut cultural și științific/universitar:** Bibliotecile digitale sunt colecții organizate de conținuturi digitale puse la dispoziția publicului de instituții culturale și științifice (biblioteci, arhive și muzee) și de titulari de conținut privați (de pildă editorii) din statele membre ale UE sau din alte țări care participă la program. eContentplus își propune să faciliteze disponibilitatea în mai multe limbi a principalelor lucrări digitale culturale, științifice și universitare, prin sprijinul adus în vederea creșterii numărului de colecții și obiecte interoperabile, pe care pot fi construite serviciile transfrontaliere și multilingve, precum și prin încurajarea soluțiilor menite să faciliteze expunerea, descoperirea sau obținerea acestor resurse⁴. La 30 septembrie 2005, Comisia a adoptat o comunicare prin care definea viziunea inițiativei „i2010: Biblioteci digitale”, care vizează facilitarea accesului la patrimoniul cultural european și a utilizării acestuia în mediul online. În cadrul acestei inițiative, Comisia a sprijinit crearea bibliotecii digitale europene (europeana.eu), care urmează să pună la dispoziția publicului, online, cel puțin zece milioane de cărți, documente și alte lucrări culturale până la sfârșitul lui 2010.

---

² Directiva 2003/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului, JO L 345, 31.12.2003, p. 90.

³ Directiva 2007/2/CE a Parlamentului European și a Consiliului, JO L 108, 25.4.2007, p.1.

⁴ Unele dintre aceste activități au fost completate de programul MEDIA 2007, care cuprinde o schemă de sprijin în favoarea platformelor de video la cerere și a digitalizării sălilor de cinema. Decizia nr. 1718/2006/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 noiembrie 2006.

Programul eContentplus a fost aplicat prin cereri de propuneri anuale. Obiectivele și prioritățile specifice au fost stabilite în programele de lucru anuale, care prevedeau de asemenea bugetul disponibil și un calendar indicativ pentru evaluarea și selecționarea propunerilor de proiecte depuse ca răspuns la cererea de propuneri. A fost alocată finanțare pentru 67 de proiecte ridicându-se la o valoare totală de 146,9 milioane EUR la care au participat direct peste 800 de organizații europene.

Comisia a oferit, de asemenea, contracte pentru efectuarea de studii menite să îmbunătățească înțelegerea importanței economice a activităților acoperite de program și să contribuie la identificarea priorităților activităților de cercetare sau de alt tip viitoare desfășurate la nivelul UE. Printre aceste documente se numără: un studiu privind factorii socioeconomiici și impactul prezervării pe termen lung a resurselor digitale, prima încercare sistematică de a înregistra sau de a măsura impactul social și economic al domeniului public în societatea informațională și, în urma revizuirii din 2008 a directivei privind reutilizarea informațiilor din sectorul public (ISP), un studiu în vederea înființării unei platforme centrale europene a ISP pentru a stimula și mai mult realizarea de acțiuni și a monitoriza progresele înregistrate în direcția unui mediu mai puternic și mai transparent pentru creșterea piețelor naționale și europene în domeniul reutilizării ISP.

2. OBIECTIVELE EVALUĂRII

În temeiul articolului 5 alineatul (3) din decizia de instituire a programului, Comisia trebuia să prezinte un raport final de evaluare la sfârșitul programului. Această evaluare a fost realizată cu ajutorul unui grup de experți externi care au estimat eficacitatea programului, realizările, impactul, sustenabilitatea acestuia, precum și complementaritatea sa cu alte inițiative în cadrul Uniunii Europene sau în afara acesteia și cu inițiativele naționale.

Rezultatele acestei evaluări finale se bazează pe documentația disponibilă, pe datele Comisiei, pe un chestionar de anchetă, precum și pe unele interviuri de follow-up cu persoane selectate dintre participanții la proiect.

3. REZULTATELE EVALUĂRII

Evaluatorii au ajuns la concluzia că programul a reușit să atingă obiectivele stabilite în decizia de instituire și în programele anuale de lucru adoptate în vederea aplicării acestuia. El a contribuit la realizarea unui conținut digital european mai accesibil, mai ușor de utilizat și de exploatat, facilitând crearea și difuzarea informațiilor, în domenii de interes general. Mai precis, în urma evaluării s-au obținut următoarele concluzii:

Rolul de catalizator al programului și realizările acestuia

Realizările programului sunt coerente cu obiectivele sale. Programul a reușit să creeze condiții mai bune de acces la materialul digital, de utilizare, reutilizare și exploatare a acestuia, permițând astfel crearea de produse și servicii cu valoare adăugată pe teritoriul european în zonele de interes selecționate. El a sprijinit părțile interesate (furnizori și utilizatori de conținut) în efortul acestora de a exploata întregul potențial al conținutului digital. Furnizorii de conținut, cum ar fi organizațiile publice și private și instituțiile care creează, colectează sau dețin conținut digital au reușit să mărească vizibilitatea materialului lor digital, nu doar în propria lor țară, ci și în alte state membre și în țările care participă la program. Utilizatorii conținutului, cetățeni, studenți și cercetători europeni, precum și organizațiile și

întreprinderile, sunt la rândul lor în măsură să găsească și să utilizeze în prezent acest conținut, oricare ar fi locul în care se află sau limba folosită.

Reunind consorții din întreaga Europă și contribuind la crearea unor seturi de date și servicii transfrontaliere, programul eContentplus a făcut în așa fel încât conținutul să devină mai accesibil, mai ușor de utilizat și de exploatat în domeniile de interes sus-menționate. Așa cum au confirmat-o ancheta și interviurile, majoritatea proiectelor nu ar fi fost realizate fără sprijinul financiar din partea programului eContentplus, ceea ce subliniază utilitatea unor astfel de mecanisme financiare la nivel european.

La nivel de proiect, unele rezultate, cum ar fi înființarea unei biblioteci digitale europene – Europeana – punctul comun multilingv de acces la patrimoniul cultural digital al Europei, nu ar fi fost obținute. Crearea acestui proiect far, în jurul căruia gravitează aproximativ alte 20 de proiecte satelit, care oferă accesul la circa 17 milioane de lucrări culturale din mai bine de 1500 de instituții culturale europene (în mod direct sau în mod indirect prin intermediari) constituie o realizare semnificativă. Participarea la această inițiativă a accentuat vizibilitatea partenerilor la proiect și i-a încurajat și mai mult să mențină serviciul după ce ciclul de finanțare se va încheia. În ce privește conținutul educativ s-au obținut realizări majore datorită intensificării utilizării rețelelor și colaborării. Proiectul MELT, de exemplu, oferă o platformă de schimb de resurse pedagogice pentru școli ([lreforschools.eun.org](http://reforschools.eun.org)), în cadrul căreia pot fi găsite peste 130 000 de resurse educative gratuite și lucrări provenind din diferite țări și de la diverși furnizori, printre care și 17 ministere ale educației. În sfera informațiilor geografice, programul a reunit furnizori de date, de tehnologii, utilizatori și alte părți interesate, creând astfel rețele care vor oferi în continuare o platformă de schimb de informații, tehnologii de vârf și care vor reduce barierele în calea interoperabilității din UE. În acest fel, proiectul EURADIN va implementa, va testa și va valida o soluție pilot pentru o infrastructură europeană care urmează a fi utilizată drept referință de toate statele membre pentru a realiza recomandările INSPIRE în ceea ce privește adresele.

Eficiența programului

Programul a fost administrat în mod eficient. Atât solicitanții, cât și participanții la proiect au fost mulțumiți de calitatea informațiilor oferite de Comisie, chiar dacă unii nou-veniți și unele organizații nefamiliarizate cu proiectele finanțate de UE au ridicat inițial unele întrebări minore legate de claritatea obiectivelor programului și de schemele de finanțare.

Publicarea unor obiective clare ale programului și a criteriilor de acordare a finanțării, pe de o parte, și procesul de evaluare în două etape, pe de altă parte, au avut efecte pozitive asupra depunerii și selecției unor propuneri de înaltă calitate.

Simplificările introduse în acordul de finanțare eContentplus au accelerat procedurile de solicitare a cheltuielilor aferente proiectului și de primire a plăților.

Rețelele celor mai bune practici au fost introduse ca un nou tip de proiect în vederea adoptării de standarde și specificații pentru realizarea unui conținut digital mai accesibil și ușor de utilizat în Europa. Acest obiectiv s-a realizat combinând funcția de căutare a unui consens și de sensibilizare a publicului cu implementarea la scară largă, în context real, a uneia sau mai multor soluții concrete de către membrii respectivei rețele.

Impactul programului

Impactul asupra organizațiilor care participă la program poate fi doar estimat, dat fiind că numeroase proiecte sunt încă în curs de desfășurare sau s-au încheiat de curând. Deși

majoritatea organizațiilor se așteaptă la o și mai mare vizibilitate și exploatare a conținutului lor digital în viitorul apropiat, ele recunosc deja că participarea la proiectele eContentplus a intensificat colaborarea internațională și transfrontalieră și le-a atras atenția asupra valorii economice și culturale a conținutului digital pe care îl dețin. Proiectele eContentplus au contribuit, de exemplu, la conversia în text digital a peste 20 de milioane de pagini din cărțile și ziarele deținute de bibliotecile naționale. Datorită acestui efort, în viitorul apropiat se vor putea efectua căutări în texte integrale pentru acest conținut prin intermediul portalurilor bibliotecilor europene și naționale. Arhivele de televiziune europene au creat un portal prin care se poate accesa o parte din conținutul lor, astfel încât utilizatorii pot explora dezvoltarea televiziunii în Europa, dar și a televiziunii evenimentelor culturale și istorice din diferite țări.

În sfera bibliotecilor digitale, programul eContentplus este primul program al cărui principal impact a constat în facilitarea accesului direct, la scară largă, al cetățenilor la materialul digital. Într-adevăr, în loc să influențeze părțile interesate sau să realizeze ajustări și standarde tehnice care să încurajeze sau să facă posibilă această disponibilitate, europeana.eu a devenit punctul de acces la conținutul cultural european. Programul a scos totodată în evidență o serie de dificultăți care trebuie remediate. Pentru finanțarea digitalizării la scară largă este nevoie de mai multe fonduri publice, alături de inițiative cu parteneri privați, cu condiția ca acestea să permită accesul online al publicului larg la patrimoniul cultural comun al Europei. Fragmentarea și complexitatea sistemului actual de acordare a licențelor împiedică și ele digitalizarea unei părți importante a patrimoniului cultural european recent. Procedurile de obținere a drepturilor trebuie îmbunătățite, iar rolul și responsabilitățile organizațiilor publice și private însărcinate cu digitalizarea operelor orfane și a lucrărilor protejate prin drepturi de autor, dar care nu mai sunt disponibile în comerț, trebuie la rândul lor clarificate.

În sfera conținutului educativ, ca urmare a sprijinului programului, se preconizează o creștere semnificativă a utilizării conținutului de bază. De exemplu, portalul lreforschools.eun.org le permite profesorilor și elevilor să găsească și să utilizeze cu ușurință conținut educativ din numeroase țări printr-un punct de acces unic. Totodată, implicarea ministerelor naționale ale educației într-o serie de proiecte ar putea avea un impact asupra includerii eLearning în programele de învățământ.

În ceea ce privește informațiile geografice, se preconizează că sprijinul programului va crește gradul de interoperabilitate într-o serie de domenii tematice prevăzute de Directiva INSPIRE, cu un impact direct și măsurabil asupra implementării normelor prevăzute de respectiva directivă.

Sustenabilitatea

Sustenabilitatea pe termen lung este dificil de evaluat în acest stadiu. Cu toate acestea, proiectele evidențiază o puternică legătură cu factorii de decizie naționali și există speranța că proiectele vor continua pe baza finanțării din partea instituțiilor publice și/sau private implicate în proiect.

4. RECOMANDĂRI PRINCIPALE

Există o cerere crescândă de conținut digital de calitate în Europa din partea cetățenilor, studenților, cercetătorilor, IMM-urilor și a altor utilizatori sau reutilizatori comerciali care doresc să exploateze resursele de conținut digital pentru a crea servicii. Acest aspect determină nevoia unui sprijin continuu la nivel european în vederea creșterii gradului de

disponibilitate a conținutului digital european, mai ales în domenii de interes general a căror evoluție va fi probabil lentă și în care accesul la conținut este limitat de bariere lingvistice și culturale.

În cursul evaluării au ieșit în evidență o serie de observații generale care ar putea fi utile pentru direcțiile de acțiune viitoare:

- (1) Finanțarea trebuie să fie legată de obiective de politică clare și bine definite. Chiar dacă acțiunile de finanțare în alte domenii au rezultate și efecte pozitive, favorizarea domeniilor în care UE are obiective de politică clare și bine definite va produce cu siguranță rezultate mai durabile cu un impact mai important. Un foarte bun exemplu în acest sens este legătura dintre domeniul țintă al conținutului cultural/bibliotecilor digitale și inițiativa pentru bibliotecile digitale i2010.
- (2) Inițiativa pentru bibliotecile digitale trebuie să primească în continuare sprijin economic din partea Comisiei Europene pentru a se garanta dezvoltarea continuă a bibliotecii Europene și a unor servicii similare la nivel european.
- (3) Deși informațiile din sectorul public (ISP) au o valoare economică enormă, acestea nu sunt încă pe deplin exploatare. Implementarea Directivei ISP trebuie să fie sprijinită în continuare de activități care maximizează reutilizarea ISP în Europa și exploatează pe deplin potențialul economic al acestora. Acest aspect este foarte evident în ceea ce privește informațiile geografice, domeniu în care fragmentarea seturilor de date frânează utilizarea transfrontalieră și împiedică exploatarea acestora în scopuri științifice și comerciale.
- (4) Pentru a impulsiona în continuare schimbul de informații spațiale dintre organizațiile din sectorul public și cetățeni, activitățile care vin în continuarea programului eContentplus trebuie să sprijine proiecte care contribuie la crearea unui mediu electronic mai standardizat de stocare și armonizare a seturilor de date spațiale care acoperă una sau mai multe teme dintre cele menționate în anexele I-III la Directiva INSPIRE. Proiecte precum EURADIN, Infrastructura europeană de adrese și EGN (EuroGeoNames) constituie exemple în acest sens.
- (5) Dimensiunea multilingvă și dimensiunea multiculturală a programului au fost extrem de apreciate, iar Comisia Europeană trebuie să accentueze în continuare acest aspect.
- (6) Simplificările aduse acordului de finanțare eContentplus, și anume introducerea unei sume forfetare pentru cheltuielile generale și plata contribuției comunitare sub formă de prefinanțare în tranșe, au fost percepute ca fiind foarte eficiente. Publicarea unui inventar clar al obiectivelor programului și al criteriilor de acordare a finanțării, precum și procesul de evaluare în două etape au avut efecte pozitive asupra procesului de depunere și selecție a unor propuneri de foarte bună calitate. Aceste aspecte vor trebui avute în vedere în acordurile de finanțare prin care se vor aplica programele viitoare de finanțare.
- (7) Rețelele celor mai bune practici au avut în mod evident un impact semnificativ asupra dezvoltării de rețele și a testării practice oferind soluțiile cele mai adecvate și implicând toate părțile interesate. Acest instrument de finanțare trebuie avut în vedere pentru activitățile de finanțare care caută să obțină soluții competitive și inovatoare.

- (8) În domeniul conținutului educativ este nevoie de măsuri continue în vederea sprijinirii implementării de sisteme de schimb eficiente care să țină seama de context și a standardizării tehnologiilor de învățare. Acțiunile întreprinse trebuie să se concentreze asupra utilizării conținutului educativ de către grupuri specifice (de pildă IMM-uri) în contexte educative specifice și să contribuie în același timp la standardizarea globală a tehnologiilor de învățare.

5. CONCLUZII

Având în vedere nevoia de mai mult sprijin la nivel european în vederea creșterii gradului de disponibilitate a conținutului digital european, în special în domeniile de interes public, începând din 2009 au fost întreprinse acțiuni pentru un conținut digital mai accesibil, mai ușor de utilizat și de exploatat în Europa în cadrul programului de sprijin strategic în domeniul TIC (PSS TIC).

Temele cuprinse în programele de lucru pentru 2009 și 2010 cu privire la PSS TIC ca activități în continuarea eContentplus sunt conforme cu recomandarea evaluatorilor conform căreia acțiunile de finanțare trebuie legate de obiective de politică clare și bine definite. Obiectivele pentru aceste teme caută să promoveze proiecte care să sprijine politica Comisiei în următoarele domenii: biblioteci digitale; digitizarea și accesibilitatea online a conținutului digital și prezervarea digitală; accesul la informațiile științifice, diseminarea și prezervarea acestora în era digitală și reutilizarea informațiilor din sectorul public.

Aceste domenii au fost incluse printre prioritățile de acțiune ale Agendei digitale pentru Europa⁵. PSS TIC va continua să fie utilizat pentru sprijinirea obiectivului de consolidare a bibliotecii Europeana și de promovare a inițiativelor care îmbunătățesc accesibilitatea online a patrimoniului cultural european.

În conformitate cu recomandările grupului de reflecție pe tema digitalizării patrimoniului cultural european⁶, PSS TIC va fi utilizat pentru a încuraja digitalizarea și punerea la dispoziție online a operelor culturale – cărți, hărți, ziare, material sonor, arhive, fotografii, piese de muzeu, filme⁷ și materiale audiovizuale – pentru ca acestea să fie mai accesibile pentru cetățenii Europei și mai ușor de utilizat în scopuri recreative, profesionale și pedagogice.

Finanțarea va fi utilizată pentru a încuraja organismele publice să realizeze obiectivul de stimulare a piețelor de conținut prin punerea la dispoziție transparentă, eficientă și nediscriminatorie a informațiilor pe care le dețin.

Agenda digitală pentru Europa stabilește totodată obiectivul de integrare a eLearning în politicile naționale în vederea modernizării educației și a formării profesionale. Rezultatele obținute de eContentplus în domeniul conținutului educativ pot deveni un element esențial către atingerea acestui obiectiv. În cadrul pilonului din Agenda digitală pentru Europa intitulat „Creșterea nivelului de alfabetizare digitală, a competențelor digitale și a incluziunii”,

---

⁵ COM(2010) 245, O Agendă digitală pentru Europa, Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor.

⁶ „Comité des Sages” pentru punerea la dispoziție online a patrimoniului cultural european, http://ec.europa.eu/information_society/activities/digital_libraries/comite_des_sages/index_en.htm

⁷ Comunicarea Comisiei privind oportunitățile și provocările pentru cinematograful european în era digitală, COM(2010) 487 final.

învățarea digitală (eLearning) va favoriza dobândirea competențelor digitale necesare pentru inovare și creștere în societatea bazată pe cunoaștere.

Comisia invită Parlamentul European, Consiliul, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor:

- (1) să ia notă de succesul implementării programului;
- (2) să sprijine în continuare Comisia în efortul acesteia de a mări gradul de vizibilitate al inițiativelor având ca scop să facă în așa fel încât conținutul digital din Europa să devină mai accesibil, mai ușor de utilizat și de exploatat și să stimuleze un dialog continuu pe tema conținutului digital.